

ELEIZGIZONAK, EUSKALDUNAK EUREN ELEIZATIK UXATUTEN

Siñistu eziña, baiña egia, egi utsa; geurre begiakaz ikusia.

Illeta bat zan Durangoko Santa Marian, il onen Pean, arratsaldeko bostak eta erdietan. Aita Karmeldar biren ama zan illa, Dimakoa, Oba baserrikoa. 17 Karmeldar bertaratu giñan, geure anai bici laguntzeko asmoz joanda, Mezaemoillea, se meetatik bata; laguntzailleak, beste semea ta onein legunsu, illaren lobeia. Karmeldarrak, bi oneik be.

Aita Bizente Bizkarguenaga, illaren semea, mezaemoillea, Abade jaunarengana joan zan aurregunean. Urrengo eguneko illetatan, altaran bere anai ta lengusu karmeldarrak laguntzea gura ebalá esan eutsan. Baietz pozik be, beingo baten ezarrik: «Euskeraz ez gero e? Ori ezegaitik be ez. Mezea latin izango da, Epistola ta Ebanjelioa erderaz».

Illeta egunean sakristian zirala, mezea euskeraz izan zeiteala gura ebela etxe koak, agertu eutsoen barrero be bertako abade jaunari. Sebastian Larragan jaunak, ezetz, ezegaitik be ezetz; gaurrarte ez dala egin, eta berak ez ebalá gura olako biderik zabaldu aurrerantzerako. Eta ez eben lortu euskeraz egitea.

Egia esan, Epistola ta Ebanjelioa euskeraz irakurri ebezan, Larragan jaunaren agindua —zuzentasunaren aurka egoan agindua— zapaldurik. Beste zati guztiak latin eta erderaz egin ziran. Monitore egiten ebanak, dana erdera utsean. Gorpüaren aurrean azken otoitzak egitean, beste abade batek (bilbotarra berau) «Padre nuestro» esanerazi eban abots zoliaz. Larragan jaunak entzun ebazan bereak. Lendik be entzunda daukoz; baiña jaun onek bereaz urten eban. Zornotzan parroko zala, ondo ta sarri agertu eban bere erdera zaletasuna; euskereak ezer ez-deutso zor lekeitiar oni.

Durangon jazoa ta geuk ikusia, Euskalerriko beste toki askotan jazoten da zoritzarrez. Azkeneko atsoak be eskubidea dauke, sakristi-eleizan agintzeko euskerearen kontra danean. Ordua da olako gauzak lurperatzeko; ordua da olako abadeai atzea emoteko. Nongo legez egin leiteke beste onenbeste? Zetarako Kontzilioa, **Pacem in terris**, **Populorum Progressio** ta beste onelako Eleizearen irakatsiak? Non geratzen dira gizonaren eskubideak? Dana auts, euren barrua erderakeriz bete bete dauken abade, praille, monja ta beste oneintzat.

Eleizan ziran danak, euskaldun utsak ziran; erderarik tutik ez ekienak. Euskalerrian, geure errian, geure berbetaz illa egitea galerazo; ta euskaldun seme batek; abade jaun batek. Zer ikusi bear dogun!

Euskaldun abade zintzoak jaurti ebezan, orain urte gitxi dirala, Durangoko Santa Mariatik eta erdeldunak sartu, euskerarik ez dakienak. Ondo ezagutzen doguz bertan diran erdeldun biok; euskera ta gure erriaren arerioitsuak.

Ta olantxe doaz gauzak gure errian. Euskaldun kristiñauak euren eleizatik uxatuten diardue eleizgizonak eurak. Euren kontzientzia arakatu dagicla. Erriaren artzaiñak dirala gogoan euki dagicla. Ez daitezala ibilli goietara begira, arimetara baiño.

Guk asi dogun bidean atzerarik ez dogu egingo, ezin egin geinke; erriaren eta euskerearen onerako lan egiteko prest gagoz, gogotsu ta ezereen bildur barik. Erriaren izatearen kontzientzia daukagu; ta arlo onetan zintzoki ckingo deutsagu, zuzentasun bidetik jokaturik.

Onelako joko loi zuzengerik ezin dogu ontzat artu. Beraz, Durangoko Santa Marian egia, gogo-gogoz, bene-benetan eta danen aurrean gaitzesten dogu.

AITA TXANTON GOIRIA
Karmeldarra